

BOLU MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİM, KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ

SAYI 3 / 2021

YANSIMALAR

BOLU
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

2021

**İSTİKLAL
MARŞI**

**YUNUS EMRE
VE TÜRKÇE**

**HACI
BEKTAŞ VELİ**

AHİ EVRAN

AFET EĞİTİM

YILI

BOLU
MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YANSIMALAR

BOLU MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
EĞİTİM, KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ

Sayı: 3 Yıl: 2021

İMTİYAZ SAHİBİ

Bolu Millî Eğitim Müdürlüğü Adına
Cemil SARICI

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Fatih HAYKIR

EDİTÖR

Sedat KOCAKAYA

YAYIN KURULU

İlken ÇINAR
Elif DOĞAN
TariK AKSOY

GRAFİK TASARIM

Selman TAŞDEMİR
Emre MACİT

KAPAK ÇİZİM

Reyhan ÇAKAR

Dergide yer alan yazıların sorumluluğu,
yazara aittir.

8

MESLEKİ
EĞİTİMDE

1000
OKUL

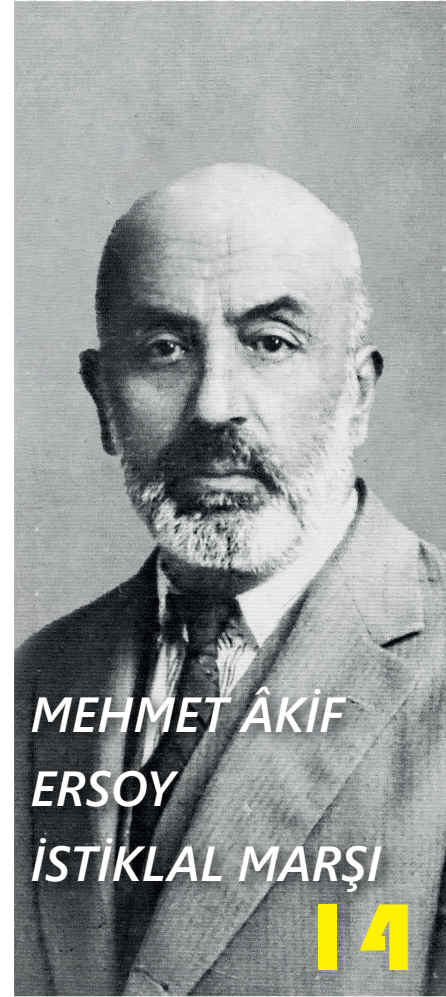
30

SİZİN YUNUS

52

2021
AFET
EĞİTİM YILI

MEHMET ÂKİF
ERSOY
İSTİKLAL MARŞI

14

34

OKÇULUK
BENİM
SPORUM

YANSIMALAR

*Mehmet Âkif ve
Mûsikî Söyleşisi*

MEHMET ÂKİF
ERSOY
ve
İSTİKLAL
MARŞI

İSTİKLAL MARŞIMIZ

100
yaşında

“Söz söylemek irfân ister,
anlamak insan”

Anlamına tamamen vâkif olmadığımız zamanlar olan çocukluğumuzdan, ancak idrak edebildiğimiz yaşlarımıza kadar heyecanla okuduğumuz İstiklâl Marşımızın şâiri Mehmet Âkif Ersoy, hepimizin sevdiği ve takdir ettiği örnek bir şahsiyettir. İstiklâl Marşımıza nakış nakış işlediği millî duygular ve vatan sevgisi, Hz. Peygamber (sav)’in “Vatan sevgisi, îmandandır.” hadîs-i şerifinin Âkif’teki yansımasıdır.

Hakkında oldukça ciddî araştırmalar yapılan Mehmet Âkif’in ilmi, idrâki, irfânî ve gözyaşıyla mayalayıp edebî dehâsıyla yoğurduğu İstiklâl Marşımız, günümüze kadar pek çok bestekâr tarafından bestelenmiştir; günümüzde de bestelenmektedir. Amacı hiçbir zaman günü kurtarmak olmayan Mehmet Âkif, aksine dâimâ geleceğe ışık tutmuştur. Bundan dolayı başta İstiklâl Marşımız olmak üzere onun bütün şiirleri canlıdır, topluma ve sanatkârlarımıza bugün de ruh vermeye devam etmektedir.

Âkifçe düşünmek ve Âkifçe yaşamak, ancak onu tam manasıyla tanımaktan geçer. Âkif, şu beyitte olduğu gibi şiirlerinde âşikârdır aslında:

“Doğrudan doğruya
Kur’ân’dan alıp ilhâmı
Asrun idrâkine
söyletmeliyiz İslâm’ı”

Millî Şâirimiz Mehmet Âkif’in şiirlerinde duygu ve düşüncelerini ilmi, idrâki ve irfânîyle yoğurup mûsikîyle pişirdiği âşikârdır. Zira onun şiirlerinde ne boşa söylenmiş bir söz ne gayesiz bir cümle ne de âhenksiz bir mısra vardır. Bilhassa neyzen ve mûsikîşinâs olması, şiirlerini ses açısından da oldukça âhenkli yazmasına sebep olmuştur. Âkif’in dünyasına girebilen bir bestekâr muhakkak ki şâirin mısraların arasına sırladığı mûsikîyi de keşfedecektir.

1873 yılında Fatih/İstanbul, Sarıgözel semtinde doğan Âkif’in babası Mehmet Tâhir, annesi Emine Şerîfe Hanım’dır. Mahalle Mektebi, Fatih İbtidâisi ve Rüşdiyesi tahsilini müteakiben Baytar Mektebi’nden mezun olmuştur. Arapça ve Fransızca eğitimleri alan Âkif, üniversite mezuniyetinden sonra hâfızlığını da tamamlamıştır. Yüksek tahsili esnasında yüzme, koşu, güreş ve gülle atma sporlarıyla meşgul olmuş, diğer yandan Neyzen Tevfik’ten ney dersleri almaya başlamıştır. 25 yaşlarında İsmet Hanım’la evlenen Âkif’in Cemîle, Ferîde, Suâd, Emîn ve Tâhir adında beş çocuğu dünyaya gelmiştir. Veteriner olan Âkif mesleği gereği başta İstanbul olmak üzere pek çok şehir ve bilhassa Arap yarımadasında vazife eylemiştir. Diğer yandan pek çok lise, medrese, yüksekokul ve Kahire’de Türkçe ve edebiyat öğretmenliği vazifelerini deruhte etmiş; TBMM’de Burdur Milletvekili olarak bulunmuştur. 26 Aralık 1936 tarihinde İstanbul’da vefat etmiş ve Edirnekapı Şehitliği’ne defnedilmiştir.

İstiklâl Marşı’nın Yazılması

23 Nisan 1920’de kurulan Meclis Hükûmeti, Millî Mücadele sonrasında kazanılan İstiklâl Harbi’yle birlikte Anadolu’da düzeni sağlamış, bazı devletlerle kurduğu ilişkilerle itibar

YANSIMALAR

kazanmıştır. Bu süreçte Âkif'in Anadolu'yu karış karış gezmesi ve gittiği yerlerde yaptığı halka vaaz ve irşâd faaliyetleri oldukça etkili olmuştur.

Genelkurmay Başkan Vekili İsmet İnönü'nün gördüğü lüzum ve Millî Eğitim Bakanlığında isteği üzerine bir İstiklâl Marşı şiir yarışması düzenlenmiştir. 23 Aralık 1920'de değerlendirilecek ve kazanana 500 lira ödül verilecek yarışmaya 724 şiir gönderilmiş, bunlardan 6 tanesi seçici kurula sevk edilmiştir. Dönemin Millî Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver, İstiklâl Marşı'nın ancak Mehmet Âkif Ersoy tarafından hakıyla kaleme alınacağına olan inancından hareketle; ödülünden dolayı yarışmaya şiir göndermeyen Âkif'i Hasan Basri Çantay'ı da aracı kılarak ve Âkif'in şartlarını yerine getirerek ikna etmiştir. Bu vatansever ve aynı zamanda hakperver şahsiyetlerin samimî girişimleri neticesinde Âkif, İstiklâl Marşı şiirimizi kaleme almıştır. Hamdullah Bey'in bizzat okuduğu ve defalarca ayakta alkışlanarak dinlenen şiir, 12 Mart 1921'de meclis kararı ile İstiklâl Marşı olarak kabul edilmiştir. Şiirini vatanına ve milletine hediye eden millî şâirimiz, bundan dolayı tüm şiirlerini topladığı Safahât isimli eserine bu şiiri almamıştır. Takdir edilen 500 liralık ödülü de kadınlara ve çocuklara meslek öğretene, o dönemde cephedekiler için elbise

diken vakıf olan Dârülmescâ'ye ve Hilâl-i Ahmer'e (Kızılay) bağışlamıştır.

İstiklâl Marşı Besteleri

12 Mart 1921 tarihinde yapılan toplantıda TBMM, yarışmaya gönderilen 724 şiirden Millî Marş olarak Mehmet Âkif'in şiirini kabul edildiğinin ertesi günü İstiklâl Marşı olarak kabul edilen Mehmet Âkif'in şiirinin bestelenmesi için gerekli düzenlemeyi yapmak üzere Maârif Vekâleti'ne bildirilmiştir. Hilâl-i Ahmer'in desteğiyle 500 lira ödüllü düzenlenen yarışma neticesinde 1922 Mayıs'ına kadar Maârif Vekâleti'ne 55 beste ulaştırılmıştır. Ankara'da eserleri inceleyecek bir heyetin bulunamaması üzerine İstanbul'da bir mûsikî heyeti teşekkül olunarak marşın seçimi bu heyete tevdi edilmiştir.

Bu besteler, heyetin bir araya gelememesi, dönemin karışıklığı gibi sebeplerden dolayı birkaç yıl değerlendirilememiştir. Bu süre içerisinde yarışmaya katılan bestekârlar bestelerini kendi muhitlerinde okutmaya başlamıştır. Meselâ Edirne'de müzik öğretmeni olan Ahmet Yektâ Madran, İstanbul Avrupa yakasında öğretmen olan Mehmet Zâtî Arca ve Anadolu yakasında olan Ali Rifat Çağatay, Ankara çevresinde Osman Zeki Üngör, İzmir yöresinde ise İsmail Zühdü kendi bestelerini okutmuşlardır.

ON KITA BİR VATAN

Nelebet İstiklal

İstiklâl Marşı

Zeki Bey

Kalk güt ma sön miş bu za fakat her da yü zü al san cafa
ma bu ban o la fakat züm şah ne mi ey naz lî hi lâl
sönmeden habraman işi mü mü üş tün de tu ten en son o cafa bu me nün nil
la ti dö fü mün len dî mü şa ya cafa o lu nün die o
le nün mil le ti min die om tefi cafa lâl
ta pan mil le ti min is om tefi cafa lâl

SON

1

Korkma sönmez bu şafaklarda yüzer al sancak
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak
Ö benim milletimin yıldızıdır parlayacak
Ö benimdir o benim milletimindir ancak

2

Gatma burhan olayım çabreni ey nazlı hilâl
Habraman ikîma bir gül ne bu şiddet be celâl
Sünnet olmaz dö külen kanlarımız sonra helâl
Hakkıdır hakka topan milletimin istiklâl

İstanbul Şehir Üniversitesi Kütüphanesi
Taha Toros Arşivi

001637565019

Osman Zeki ÜNGÖR'ün kendi el yazısıyla bugün resmî olarak kullanılan bestesi

YANSIMALAR

Heyet, incelemeleri sonunda 12 Temmuz 1923 tarihinde "millî marşların tanziminde nazar-ı dikkate alınması lâzım gelen bütün nitelikleri hâiz" bulunduğu Ali Rifat Çağatay Bey'in acemaşîrân makamındaki marşını birinci seçmiş; bununla birlikte Rauf Yektâ, Zâtî Arca, Kâzım Uz ve Suphi Ezgi Bey'lerin bestelerini de dikkate değer bulmuştur. Ali Rifat Bey'in bestesi, bütün okullara bildirilmiş ve 1930 yılına kadar ilk resmî millî marşımız olarak okunmuştur.

Altı yıl boyunca okutulan bu beste yerine 1930 yılından itibaren Osman Zeki Üngör'ün

bestesi resmî olarak kabul edilmiştir ve hâlen bu beste çalınıp okunmaktadır. Bu değişiklikte Osman Zeki Üngör'ün dönemin Riyâset-i Cumhûr Mûsikî Heyeti başkanı olması, Gâzi Mustafa Kemal ve eşi Lâtîfe Hanım'a bestesini dinletmesi gibi sebepler ileri sürülmekle birlikte kesin bir kanaat bildirmek zordur. Zira bu beste hakkında günümüze kadar devam eden tartışmalar vardır. Bilhassa söz ve müzik uyumsuzluğu, ritminin -nerdeyse cenâze marşı kadar- ağır olması, Carmen Silva'dan transpoze edilerek taklit edildiği vb. tartışmalar zaman zaman meclis kürsüsü başta olmak üzere farklı mahfillerde seslendirilmiş ve yazılmıştır.

Bu komisyona beste gönderen ve notalarını tespit edebildiğimiz sanatçılarımız:

آبونه شرائطی

روزنامه‌ی ۲۰۰ غروش
شماره ۱۲۰
پیرسفته‌ی ۱۰۰ پلودر

پازاد ایرتسی
۱۱ دجیب ۱۳۳۹
۲۱ ماروت ۳۳۷
تاریخ تأسیسی
۷ تشرین اول ۱۳۳۶

نومر: ۷ نور کاپولوبان مجلسی حکومتک رسمی غزنیسی ولوبشته. بلك هفته ده بر دقه نشر اولودور .

استقلال مارشی

۱ نورفا ، دوتیز پوشفقلود ، بوزمن آل سنجاق ،
سونه دن بورودنك اوستنده تونك اوك سوك اوجاق .
اومك ملتك يهديزن ، يولايچق ،
اوتنغور ، اوتنك ملنگر آجاقی .

۲ چاغنا ، قران اولام ، جهره كلی قازلی حلال
قهرمان عرقه بر كوك ؛ ن بو دمت ، بو جولان ؟
سكا اولماز دوكون قاتلریز سوكره سلال ..
حقیدر ، سقه طایبن ، مانك استقلال .

۳ بن ازلان برهوجر باشام ، حر باشام
هانك سیدین بكا زنجیر اوردیغینش ؛ شاشام
كوكره من سل كیریم ؛ یندیجی چيكنر آشام ؛
یزنرم طاقغری ، انكیزله صیدام ، طاشام .

۴ ضربك آقانی صامشسه چیلک زوهل دیوار ،
بم یان طولو كوكیم کی سر سلم وار .
اولسون ، نورفا ؛ نسل بوچه بر ایلی بونار ،
دعیت ؛ ویدیلک تك دینی قلسن چالار ؛

۵ آرقدانی بوردیه ؛ آلتاقلر اوشاتنه ، صاقین
سیر ایت كوككم ، طورسون بو جاسزیه آیین .
طوبه سقندر سكا رعد ایشدینك كونل سقك ..
كیم بیلیر ایسك یارین .. ایسك یارینداده یاقین .

۶ یاسدینك برلی ، «طوبران ؟» دیهدولكجه ، طاق ؛
دوشون آلتنه كی بیكوره كفنسز یاقانی ،
سن شهید اولغوسك ، ایچیشنه ، یازقندر ، آما كی ؛
وبرمه ، دنیازی آلسدده ، بو سبت وطن .

۷ كیم بو سبت وطنك اوشرته اولمازكه خدا ؛
شیدا ، نیشقوره سق ، طوبرانی صیدك شهید ؛
جان ، جاقنی ، سون واریجی آلسین دده خدا ،
ایقیمی نك وطنین بی دنیاده جدا .

۸ روحك سندن ، آتشی ، شودر آجیاق املی ،
دكهرین معدنك كوكسره ناصرم املی .
پوافانتر - كه شهادتیری دستك نیلی -
ایلی بوردنك اوستنده تم ایكلی لی .

۹ اوزما ، وجد الله بیک سجده ایدر - وار - طاشم ،
هرچرجه من ، آتشی ، پوشتاق قالی باشم
فقیرور روح مجرد كه یردن نغمه ؛
او زمان بو كهلورك عرشه دكر بلسك باشم .

۱۰ دالالان سنده شفقلی کی ای شانی حلال ؛
اولسون آرتیق دوكون قاتلریك هدیس حلال .
ابدیا سكا بوق ، عرقه ، بوق ایشملال ؛
حقیدر ، سر یاشاشن ، بارانك حریت ؛
حقیدر ، سقه طایبن ، ملتكم استقلال .

قبول تاریخینی : ۱۲ ماروت ۳۳۷
انتعاع ۶ جلد ۲
محمدعكاف

Abdülkâdir Töre (ö. 1946), Ali Rifat Çağatay (ö. 1935), Giriftzen Âsım Bey (ö. 1929), Ahmet Yektâ Madran (ö. 1950), Hâlid Lem'i Atlı (ö. 1945), Muallim İsmail Hakkı Bey (Aksoy, ö. 1926), Mustafa Sunar (ö. 1959), İsmail Zühdü Bey (ö. 1924), Kâzım Uz (ö. 1943), Mehmet Zâtî Arca (ö. 1951), Ahmed Cemâleddin (Cinkılıç, ö. 1987?), Osman Zeki Üngör (ö. 1958). Bu bestelere ek olarak kime ait olduğunu tespit edemediğimiz bir marş daha vardır.

Komisyona bestesini gönderdiği hakkında bilgimiz olmakla birlikte notaları tespit edilemeyen bestekârlar: Rauf Yektâ Bey, Hasan Basri Çantay, Mehmet Bahâ Pars,

Sâdeddin Kaynak, Bedri Zabaç, Necati Başara, Hüseyin Sâdettin Arel, Mehmet Suphi Ezgi.

Bazı yazılı ve sesli kaynaklarda Kâzım Karabekir Paşa'nın da ismi zikredilmektedir. Ne var ki mezkûr marş, sözü ve bestesi Kâzım Karabekir'e ait olan "Türk Yılmaz Marşı" olarak bilinen bir marştır. Âkif'in İstiklâl Marşı'nı eleştiren Kâzım Karabekir tarafından yazılmış ve yine kendisi tarafından bestelenmiştir.

Günümüze kadar İstiklâl Marşımıza beste yapan diğer bestekârlar: Cinuçen Tanrıkorur, Akın Özkan, Mehmet Kemiksiz'dir.

Bu yazı, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından yayınlanan ve editörlüğünü Prof. Dr. Ahmet Hakkı Turabi'nin yaptığı "Mehmet Akif Ersoy Hayatı, Müsiki Yönü ve Bestelenmiş Şiirleri" isimli kitaptan özetlenmiştir. Mevzubahis kitap çalışmasında, günümüze kadar tespit edilebilen 36 İstiklâl Marşı ve Âkif'in diğer şiirlerine yapılan bestelerin notaları mevcuttur.

